

حقوق افراد در حمل و نقل شهری و برون شهری

موضوع حمل و نقل زمینی از یک طرف به حمل بار و مسافر و از طرف دیگر به حمل و نقل شهری و برون شهری تقسیم می‌شود.

موضوع حمل و نقل زمینی از یک طرف به حمل بار و مسافر و از طرف دیگر به حمل و نقل شهری و برون شهری تقسیم می‌شود. این امر تا آنجا اهمیت یافته است که در مواردی مثل سرویس مدارس با امنیت روانی خانواده‌ها پیوند خورده و حتی حسب ضرورت‌ها و اقتضائاتی به رفع نیاز برخی شهروندان تا مرز اجاره خودرو بدون راننده نیز تعمیم یافته که به امری معمول در روابط اجتماعی تبدیل شده است همچنین این صنعت امروزه در سطح وسیع تری در تأمین خدمات به سازمان‌های دولتی و بخش خصوصی، و بهره‌گیری در مناسبت‌هایی از قبیل: برگزاری سمینارها، اعزام هیأت‌های کارشناسی به محل اجرای قرار کارشناسی و نیز جابه‌جایی مسافرین و بعضاً مراسم جشن و ... کاربرد دارد که سرویس‌های متنوعی به متقاضیان خود ارائه می‌دهند. به علاوه از زمان‌های بسیار دور، حمل و نقل بار نیز دارای اهمیت ویژه‌ای است.

به گزارش «تابناک» قرارداد حمل و نقل بار، قراردادی مشمول قانون تجارت است که بین فردی با متصدی حمل و نقل برای حمل اشیاء منعقد می‌شود بنابراین حمل و نقل پستی تابع مقررات خود است همچنین بنگاه یا تشکیلاتی که مسئولیت حمل و نقل را بر عهده می‌گیرد باید مکانی را به این کار اختصاص دهد؛ بنابراین کسی که در خیابان یا وانت به حمل بار می‌پردازد متصدی حمل و نقل محسوب نمی‌شود، و روابط طرفین آن تابع قانون مدنی در اجاره اشیاء است.

وظایف، تعهدات و مسئولیت‌های متصدی حمل و نقل حسب قانون حاکم بر قرارداد حمل تعیین می‌شود. با این وصف وظیفه اصلی متصدیان حمل و نقل، انتقال صحیح کالا بر اساس آدرس اعلامی صاحب بار از مبدأ تا مقصد در مدت حمل است. در غیر این صورت متصدی مسئول خسارات وارده بر اشیاء در مدت مذکور است، مگر آنکه بتواند یکی از جهات معافیت از مسئولیت را، حسب قانون به اثبات برساند. از طرف دیگر، تا پیش از ارسال کالا، صاحب بار حق بازپس‌گیری آن را دارد، اما اعمال حق فسخ از سوی متصدی حمل و نقل نباید به گونه‌ای باشد که باعث ورود ضرر به صاحب کالا باشد، و به علاوه نباید کالاها را در میانه راه رها کند، بلکه باید عدم تمایل خود به اجرای ادامه تعهدات را به مالک اطلاع دهد و تا زمان تحویل کالا به مالک، اقدامات لازم را جهت حفظ کالاها به عمل آورد. البته گرچه مطابق قانون مدنی مسئول حمل و نقل، امین معرفی شده، که در صورت تلف یا نقص یا عیب مال التجاره هیچ‌گونه مسئولیتی در برابر ارسال‌کننده ندارد مگر در صورت تعدی و تفریط، اما در قانون تجارت این فرض تغییر جهت داده است. به طوری که متصدی حمل و نقل در صورت تلف، نقص و عیب مال التجاره مسئول خواهد بود، مگر آنکه ثابت کند تلف یا گم شدن، معلول قوه قاهره بوده است؛ بنابراین تعهد متصدی حمل و نقل از جمله تعهدات به نتیجه است؛ به این معنا که متصدی مسئول است که کالا را به موقع و سالم به مقصد برساند و در صورت بروز هرگونه مشکل، بار اثبات عدم تقصیر با متصدی است.

در خصوص مرور زمان در این گونه موارد باید یادآور شد، دعوای خسارت علیه متصدی حمل و نقل باید ظرف مدت یک سال از تاریخ دریافت کالا‌های معیوب یا یک سال از تاریخی که کالا باید تسلیم می‌شد، اما در ید متصدی حمل و نقل تلف شده، اقامه شود. همچنین فرد دریافت‌کننده کالا در صورت وجود هرگونه عیب و نقصی در آن باید ظرف هشت روز پس از دریافت کالا نقص آن را، به متصدی بنگاه حمل و نقل اطلاع دهد. در صورت عدم رعایت مواعد هشت روز و یک ساله مذکور حق اقامه دعوای افراد مذکور ساقط می‌شود.

حقوق مسافر در سفرهای برون شهری

به گزارش معاونت فرهنگی قوه قضاییه، با توجه به گسترش روزافزون این بخش و از آنجایی که ایمنی، برخورد مناسب اخلاقی و رعایت حقوق مسافر به تأکید مورد توجه مقررات جاری قرار گرفته و سازمان‌های مختلفی را درگیر کرده است، مهمترین مسأله در سفرهای برون شهری صدور بلیط به عنوان قرارداد حمل فی مابین شرکت و مسافر است که به طور مستقیم توسط شرکت یا دفاتر فروش آن صادر می‌شود و اعتبار آن برای سفر به مقصد یا بازگشت مجدد به مبدأ است بنابراین به لحاظ برخورداری از حقوقی که ذیل آن‌ها اشاره خواهد شد لازم است تا پایان سفر نسبت به حفظ و نگهداری آن اهتمام شود.

حقوق مسافران شامل صدور بلیط توسط شرکت مسافری و تسلیم آن به مسافرین با ذکر مشخصات طبق ضوابط و

مقررات؛ اطلاع رسانی به مسافران توسط شرکت مسافربری در زمان صدور بلیط از مسیر حرکت به نحو مقتضی؛ استرداد قیمت بلیط در صورت انصراف از سفر تحت شرایط مقرر، که تا یک ساعت قبل از حرکت ۱۰ درصد و بعد از آن پنجاه درصد از کل مبلغ بلیط کسر می شود؛ تمدید بلیط مسافری قبل از انجام سفر بدون پرداخت هرگونه وجه اضافی؛ صدور بلیط رایگان برای اطفال کمتر از ۵ سال بدون اختصاص صندلی؛ سوار و پیاده کردن مسافرین در پایانه های مسافربری، در صورت درخواست و رضایت مسافر و استفاده از مزایای بیمه ای در طول سفر است. از دیگر حقوق مسافران باید به استرداد کل مبلغ بلیط در صورت تأخیر در جایگزین وسیله نقلیه حداکثر یک ساعت؛ جایگزینی وسیله نقلیه مناسب حسب ضرورت بدون دریافت هزینه اضافی در زمان تعیین شده؛ توقف وسایل نقلیه مسافربری در طول سفر جهت صرف غذا و انجام فرایض دینی در مکان و زمان مناسب؛ حمل توشه همراه مسافر به میزان ۲۰ کیلوگرم به صورت رایگان و بیش از آن با پرداخت هزینه های مربوطه و عدم دریافت هرگونه وجهی غیر از وجه بلیط مسافری از مسافرین است.

خدمات عمومی داخل وسیله نقلیه

رعایت اصول بهداشتی و نظافت وسیله نقلیه در طول سفر توسط شرکت های مسافربری الزامی است همچنین باید از دستگاه های خنک کننده و گرم کننده (کولر و بخاری) در فصول مربوطه استفاده شود.

رفتار مناسب با مسافرین در طول سفر توسط رانندگان و کمک رانندگان؛ عدم پخش نوار و فیلم های غیرمجاز در طول سفر؛ پذیرایی از مسافرین با مواد آشامیدنی سالم و الصاق برچسب توشه یا پلاک به وسایل همراه مسافرین، از دیگر خدمات عمومی داخل وسیله نقلیه است.

حقوق مسافر در حمل و نقل درون شهری

بر اساس مقررات جاری مدیریت حمل و نقل مسافر در شهر ها و حومه آن ها به شهرداری سپرده شده تا بتواند به مدیریت حمل و نقل مسافر و نظارت بر سامانه های حمل و نقل عمومی شهری اعم از انواع تاکسی، ون، مینی بوس و اتوبوس بپردازد. بر این اساس شرکت اتوبوسرانی، تاکسیرانی، پایانه ها و در صورت وجود قطار شهری در چارچوب مقررات و قوانین مربوطه، تحت مدیریت شهرداری فعالیت می کنند. به علاوه اشخاص حقیقی فعال در حمل و نقل باید صرفاً در قالب شرکت تعاونی یا خصوصی ساماندهی شده، به فعالیت ادامه دهند.

الزام و تکلیف بیمه خودرو های ناوگان ترابری

در حال حاضر و از نظر قوانین فعلی باید کلیه خودرو های مورد استفاده توسط اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی، تحت پوشش کامل بیمه بدنه و ثالث بوده و تمامی خسارات احتمالی را به طور کامل پوشش دهند. بدیهی است در صورت بروز حادثه، شرکت های بیمه موظف به پرداخت کلیه خسارات از جمله مابه التفاوت هزینه واقعی تعمیرات نیز هستند.

انواع خسارت های ناشی از تصادفات رانندگی

در هر تصادف رانندگی، دو وسیله نقلیه به هم برخورد می کنند یا یک وسیله نقلیه به یک یا چند عابر پیاده برخورد می کند یا در برخی موارد در اثر برخورد وسیله نقلیه با ساختمان ها خساراتی به بار می آید؛ بنابراین خسارات ناشی از تصادفات، خسارات مالی به خودرو و ساختمان ها و خسارت جانی و بدنی شامل قتل یا زخمی شدن افراد سرنشین خودرو یا عابران پیاده، است. در اینجا مسئول حوادث رانندگی چه کسانی هستند؟

در پاسخ باید گفت: اگرچه طبق یک قاعده کلی در فرض تصادفات همواره تقصیر راکب مفروض است، اما اگر راننده ای که دارای گواهینامه رانندگی مجاز است و وسیله نقلیه هم هیچ عیب و نقصی نداشته باشد و راننده با رعایت همه مقررات راهنمایی و رانندگی و با سرعت مطمئنه در حال رانندگی باشد، این راننده تقصیری مرتکب نشده است و مسئولیتی هم ندارد؛ لذا تنها رانندگانی مسئول هستند که یکی از مقررات فوق را رعایت نکنند.

پرسشی که در اینجا مطرح می شود، این است که با توجه به قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی، چنانچه راننده وسیله نقلیه و مالک آن که موجب ورود خسارت به غیر شده، مالک آن وسیله نباشد، خسارت وارده از مالک وسیله نقلیه قابل مطالبه است یا راننده آن؟ که در پاسخ باید گفت که خسارات ناشی از اتومبیل بیمه شده لازم الاجرا است لذا چنانچه مالک به تکلیف قانونی خود عمل کرده و اتومبیل خود را بیمه کرده باشد، مسئول

خسارات ناشی از اتومبیل مذکور نخواهد بود.

اما اگر اتومبیل بیمه نشده باشد مسئول خسارت ناشی از اتومبیل مالک آن است و دعوی زیان دیده به طرفیت او قابلیت استماع دارد، و در این حالت چنانچه مالک به زیان دیده خسارت پرداخت کرده، اما در اصل راننده اتومبیل مقصر بوده باشد، مالک از باب قاعده تسبیب و قانون مسئولیت مدنی، استحقاق رجوع به راننده متخلف را دارد.